

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਮੈਰੀ ਜੋਇਸ ਪੁਨਾਚਾ NONE

V. NONE

ਐਮ/ਐਸ ਕੇ.ਟੀ. ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ
ਬਨਾਮ
ਜਨਵਰੀ 19, 1995

[ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਐਨ. ਵੇਂਕਟਾਚਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908—ਧਾਰਾਵਾਂ 34(3), 72 & 73—ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ—ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼—ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ—ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਵਾਦਤ—ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ—ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ—ਅਪੀਲ—ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ—ਕੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ—ਫੈਸਲਾ, ਨਹੀਂ।

ਇੱਕ ਡੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੈਲ ਦੀ ਦ ਵੈਧ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਡੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਅਪੀਲ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ।

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ।

ਫੈਸਲਾ : 1.1. ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 72 ਅਤੇ 73 ਅਧੀਨ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਤਾ; ਕੀ ਉਹ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਵੇ ਵਾਲੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾਵੇ ਵਾਲੇ ਵਿਕਰੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਣ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੋਕੇ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

1.2 ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 77(2) ਧਾਰਾ 49(3) ਦੀ ਬਾਧਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਸੀਮਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ D ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3094 ਦਾ 1995.

22.6.94 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਕਰਨਾਟਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ W.A. ਨੰਬਰ 2667 ਦੇ 1993 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ।

ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ, ਐਸ.ਕੇ. ਕੁਲਕਰਨੀ, ਜਯਵਿੰਤਲ ਕੋਲਾਰ, ਡੀ.ਐਲ.ਐਨ. ਰਾਓ, ਸੰਕਰ ਨਾਰਾਇਣਨ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀ ਸੰਗੀਤਾ ਕੁਮਾਰ, (ਐਨ.ਪੀ.) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਈਸ਼ਵਰੱਪਾ, ਨਾਂਗਿਨ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.ਬੀ. ਦਾਦਾਚਾਂਜੀ, ਐਸ.ਸੁਕੁਮਾਰਨ ਅਤੇ ਪੀ.ਡੀ. ਤਿਆਗੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ :

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 22.6.1994 ਵਿੱਚ W.A.No. 2667/93 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਉੱਠਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

ਇੱਕ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਈ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 3 ਜੁਲਾਈ, 1991 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ 21 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬੈਂਗਲੋਰ ਸਿਟੀ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਤਾਤਾਗੁਨੀ ਅਸਟੇਟਸ ਵਿੱਚ 223 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ 16.12.1992 ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸਿਟੀ ਸਿਵਿਲ ਜੱਜ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਰੂਰਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 122/92 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਿਸਿਜ਼ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਈ ਰੀਰਚ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 16.2.92 ਵੈਧ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਧਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੋਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਲਈ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਈ ਨੇ 2.7.1992 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਤਾਬਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੂਟ ਸ਼ਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਹੈ।

ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਯਤਨਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹਥਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ ਓ.ਐਸ. 3692/92 ਜੋ ਕਿ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਸਿਟੀ ਸਿਵਿਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਾਹਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੁਦਾਇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ

ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲਪਨਿਕ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਮੁਕੰਮਲ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਿਰਫ ਢੋਗ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇ.ਟੀ. ਭਗਤ, ਕੇ.ਟੀ. ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਜੂਡ ਦੇਵਦਾਸ ਅਤੇ ਜੂਡ ਦੇਵਦਾਸ ਦਾ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੰਮ ਹੈ। ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸੂਟ ਸ਼ਾਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਉਠਾਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਕੋਰੋਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 30.7.92 ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ 28.8.92 ਨੂੰ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮੰਦਨਜ਼ਰ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਨਿਆਇਕ ਸੀ।

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908, ਦੀ ਧਾਰਾ 34(3) (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਐਕਟ'), ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34(3) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"34(3) ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਉੱਤੇ --

(ਕ) ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ; NONE NONE

(ਖ) ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ NONE NONE

(ਗ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, ਅਸਾਈਨ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) NONE NONE

ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼/ਮਿਸਲ ਜੋ ਕਿ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 72 ਅਤੇ 73 ਅਧੀਨ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ

ਅਸਤਿਤਵ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀ ਦੀਦ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 27.92 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੋਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਐਫ. ਨਾਰੀਮਨ ਵੱਲੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ, ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.49 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚੂੰਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 77(2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਲਾਭ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਸ.77(2) ਐਸ.49(ਸੀ) ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸੀਮਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬਿਨਾਂ ਖਰਚੇ ਦੇ।

ਏ.ਜੀ.

ਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate